

Fordulók

Főszerkesztői utószó

150 évvel ezelőtt egy energikus és vizionárius tudós *Magyar Könyv-szemle* „cím alatt” folyóiratot indított, hogy Magyarország könyvészetének és a hazai könyvtárak közlönyeként szolgáljon (*Magyar Könyvszemle*, 1[1876], a borító versóján). Az eltelt másfél évszázadban átalakult a módszertan, ahogy a könyvekkel és a sajtóval foglalkozunk, a technikai fejlődés a könyvtárakat is új szerepbe kényszerítette, sőt azt a politikai–társadalmi–földrajzi helyzetet is alapjaiban változtatta meg, amit Fraknói Vilmos Magyarországnak, hazainak ismert 1876-ban. Mindennek ellenére a *Magyar Könyvszemle* folyamatosan szakmai fórumot kínál és kínál a könyv-, könyvtár- és sajtótörténet kutatóinak a vizsgált diszciplínákkal együtt alakulva – és hisszük – fejlődve.

A *Könyvszemle* második évszázadának második fele nem csak szimbolikus évfordulóval kezdődött, hanem a szerkesztőbizottság átalakulásával is. Ahogy arról a 2022-es szerkesztőségi átalakulás alkalmával már olvashattak, a szerkesztőbizottság hetven éven felüli tagjai a bizottság fiatalítása érdekében háttérbe vonultak (*Magyar Könyvszemle*, 138[2022], 145). Idén ez a határ, amit tiszteletre méltó következetességgel tartott magára is érvényesnek a folyóirat vezetése, alapjaiban formálja át a szerkesztőbizottságot, korábbi fő- és társszerkesztőnk aktív közreműködésétől is búcsút kell vennünk.

Monok István 1990 óta a szerkesztőbizottságának tagja, 2000-től társszerkesztő, majd 2008-tól főszerkesztőként működött. Kutatói munkássága mellett tudományszervezőként több alapvető szak-könyvsorozatot (*Adattár a XVI–XVIII. Századi Szellemi Mozgalmaink Történetéhez, Könyvtártörténeti Füzetek, A Kárpát-medence Kora Újkori Könyvtárai, A Kárpát-medence Magyar Könyvtárainak Régi Könyvei*) indított útjára vagy gondozott, intézményvezetőként pedig a nemzeti könyvtárat (1999–2009) és az Akadémiai Könyvtárat (2013 óta) is eredményesen irányította-irányítja. Olyan projektek elindításával és vezetésével segítette a magyar kulturális örökség széles körű hozzáférhetőségét, mint az Eruditio, a MOKKA-R vagy a Bibliotheca Corvina Digitalis. Ezekkel a hosszú távon gyümölcsöző kezdeményezésekkel még sok évre előre felkészült szerzőkkel és izgalmas eredmények reményével látta el folyóiratunkat.

Ács Pál irodalomtörténész 2008-ban csatlakozott a *Magyar Könyvszemléhez* főszerkesztő-helyettesként. A 16–17. századi irodalom nemzetközileg is elismert szakértője, számos tudományos társaság tagja, az Irodalomtudományi Intézet tudományos tanácsadója; korábban a Reneszánsz Osztály osztályvezető-helyettese volt. Sikeres kutatásokat vezetett, mint például a Nemzetközi reneszánsz bibliográfia magyar anyagának összegyűjtése vagy a Régi Magyar Költők Tára sorozat bővítése. Figyelmes szerkesztői munkája biztosította a folyóirat nyelvi-formai minőségét is.

Buda Attila ugyancsak 2008 óta a szerkesztőbizottság 19–20. százados témakért felelős tagjainak egyike. Könyvtárosi (ELTE BTK Toldy Ferenc Könyvtár) és bibliográfusi tapasztalatának köszönhetően több közéleti és tudományos folyóirat repertóriumának gondozója, és rövidesen a *Magyar Könyvszemle* cikkeinek jegyzékét is közzéteszi. Feldolgozó munkája során szerzett olvasottsága és tájékozottsága megkerülhetetlen irodalomtudományi tudományos munkásságot alapoztak meg, melyet a *Magyar Könyvszemle* modern koros cikkeinek szolgálatába is állított.

Három leköszönő kollégánk munkáját ezúton köszönjük meg, és további jó egészségben töltött, tevékeny éveket kívánunk nekik, remélve, hogy jó tanácsaikra, szakmai támogatásukra minél tovább számíthatunk!

A folyóiratot a következő időszakban a két lapgazdát képviselve Szovák Márton és Tóth Gergely szerkesztik. Szovák Márton az OSZK Régi Nyomtatványok Tárának munkatársaként muzeális könyvek feltárásával foglalkozik, ehhez kapcsolódó könyvtörténeti kutatásokat folytat különös tekintettel

Itália korai könyvtermésére. Tóth Gergely az ELTE HTK Történettudományi Intézet tudományos főmunkatársaként Bél Mátyás életművének feltárásával és sajtó alá rendezésével, illetve a kora újkori magyarországi történetírás és neolatin irodalom kutatásával foglalkozik. A távozó kollégák hagyta „szakterületi ürt” az újkor vonatkozásában Zvara Edina, a 19–20. században pedig Radnai Dániel Szabolcs és Virágh András fogják kitölteni.

Az elmúlt 150 év kapcsán említett változások nem állnak meg, az írásbeli kommunikáció formái és ezzel a könyvtárszakma feladatai egyre gyorsuló ütemben alakulnak át, ami a *Magyar Könyvszemle* tartalmára és formai megjelenésére is elkerülhetetlen hatással van és lesz. Ez azonban nem jelentheti a kéziratos, kézzel, majd géppel szedett szövegek vizsgálatának feladását, hiszen az emberi kultúra fennmaradását és átörökítését ezek az eszközök biztosítják. Legyen bár papirusztekercs, középkori kódex, a Gutenberg-biblia vagy a széleskörű társadalmi kommunikációt létrehozó sajtótermék, a térben-időben távoli, de egymás iránt érdeklődő emberek közti kapcsolat tanúi a továbbiakban is lehetőséget kínálnak arra, hogy saját kultúránkat alaposabban megértsük és azt minél termékenyebben gazdagítsuk. A *Magyar Könyvszemle* a továbbiakban is ehhez a célhoz kíván hozzájárulni.

SZOVÁK MÁRTON